

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av kyrkolagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av kyrkolagen (RP 1/2018 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- äldre regeringssekreterare Rami Sampalahti, undervisnings- och kulturministeriet
- ecklesiastikråd Pirjo Pihlaja, Kyrkostyrelsen.
- specialsakkunnig Tanja Jaatinen, justitieministeriet
- dataombudsman Reijo Aarnio, dataombudsmannens byrå.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att kyrkolagen ändras så att en person som ställer upp som kandidat i församlingsvalet eller dennes närstående inte kan vara medlem i valnämnden. Samtidigt föreslås det att man slopar kyrkoherdens obligatoriska medlemskap i valnämnden. Det föreslås även preciseringsar i bestämmelserna om förteckningen över röstberättigade.

Syftet med propositionen är att förtydliga bedömningen av jävssituationer genom att följa utvecklingen i lagstiftningen om jäv för valmyndigheter i allmänna val samt att säkerställa ett opartiskt valförfarande. Vidare är syftet att förbättra dataskyddet för förteckningen över röstberättigade. Samtidigt tryggar de föreslagna ändringarna valdeltagarnas förtroende för valmyndigheterna och valsystemet.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt. Målet är att de nya bestämmelserna tillämpas vid församlingsvalet 2018.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Bestämmelser om kyrkliga val och förrättandet av val finns i kyrkolagen (1054/1993) och i valordningen för kyrkan (416/2014). I de författningarna finns det inte någon särskild bestämmelse

Betänkande FvUB 4/2018 rd

om jäv för en medlem i valnämnden. På medlemmarna i valnämnden tillämpas de allmänna bestämmelserna om jäv.

Enligt kyrkomötets riktlinje ska man vid kyrkliga val förhålla sig till jävsfrågor på samma sätt som vid allmänna val, sägs det i propositionen. Jäv i fråga om en medlem i en valnämnd vid kyrkliga val måste därför bedömas på samma sätt som i fråga om medlemmar i en centralvalnämnd vid allmänna val. Utskottet anser att detta är motiverat.

Jävsbestämmelserna som gäller valmyndigheter har preciserats genom en ändring av vallagen (714/1998) som trädde i kraft den 1 juni 2016. I samband med detta fogades till vallagen även en bestämmelse om valmyndighetens skyldighet att sköta sitt uppdrag opartiskt. Syftet var att förtydliga bedömningen av jävssituationer och att säkerställa väljarnas förtroende för valsystemet och valmyndigheterna.

Efter att den föreslagna ändringen trätt i kraft kan en person som ställer upp som kandidat i ett församlingsval eller dennes närstående inte vara medlem i valnämnden. Enligt propositionen kan detta leda till att i synnerhet små församlingar kan ha svårt att få ett tillräckligt antal valförrättare. Man försöker undvika problemet bland annat genom att välja ett tillräckligt antal ersättare i valnämnden. Meningen är att de nya bestämmelserna ska tillämpas redan vid församlingsvalet 2018.

I 23 kap. 21 § i kyrkolagen föreskrivs det om förteckningen över röstberättigade. Förteckningen är ett sådant personregister som avses i personuppgiftslagen (523/1999). Syftet med de föreslagna ändringarna är att förbättra dataskyddet i fråga om förteckningen över röstberättigade. I fortsättningen innehåller kyrkolagen närmare bestämmelser om bland annat användningsändamålet för förteckningen och om förvaringstiden och offentligheten för uppgifterna. I propositionen har man beaktat att EU:s allmänna dataskyddsförordning (2016/679) trädde i kraft våren 2016. Förordningen börjar tillämpas den 25 maj 2018. Vilka övriga ändringar som behöver göras i kyrkolagen på grund av den allmänna dataskyddsförordningen och de ändringar i den nationella lagstiftningen som följer av den klarnar när man vet hur den nationella allmänna lag som håller på att beredas kommer att se ut.

Med hänvisning till propositionen och det som sägs ovan anser utskottet att förslagen behövs och fyller sitt syfte.

Förvaltningsutskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 1/2018 rd utan ändringar.

Betänkande FvUB 4/2018 rd

Helsingfors 2.3.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Juho Eerola saf
vice ordförande Timo V. Korhonen cent
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Kari Kulmala blå
medlem Mikko Kärnä cent
medlem Sirpa Paatero sd
medlem Olli-Poika Parviainen gröna
medlem Juha Pylväs cent
medlem Veera Ruoho saml
medlem Joona Räsänen sd
medlem Vesa-Matti Saarakkala blå
medlem Matti Semi vänst
medlem Tapani Tölli cent.

Sekreterare var

plenarråd Henri Helo.